

**BISERO-
MAŠNIK IVAN
CAMPLIN**

str. 2

**MARIJINI
SVETKI**

str. 3

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 24. avgusta 1995 • Leto V, št. 17

PRAZNIK, KI NAJ BI BIL OD VSEH NAS

20. avgust

20. avgust, dan sv. Štefana, ustanovitelja madžarske državnosti, je državni in obenem tudi cerkveni praznik po vsej državi; tako so prejšnjo nedeljo praznovali tudi Monoštrčani. Priveditve so se pravzaprav začele že 19. avgusta, ko se je za en dan odprla meja med Monoštrom in Modinci (Mogersdorf). Ob odprtju meje so se srečali kolesarji iz Monoštra, Modincev in iz prijateljskega francoskega mesta Delle.

Nedeljski program se je začel s sveto mašo, nakar se je nadaljeval v gledališki dvorani s slavnostno sejo. Slavnostni govornik priveditve je bil Béla Mészáros, poslanec Monoštra in okolice. Predali so tudi nagra-

de in odlikovanja zaslužnim. Častni občan mesta je postal gospod Ede Hodászi, dolgoletni ravnatelj gimnazije. Odlikovanje "Za Monošter" so prejeli štirje, odlikovan je bil tudi moški rokometni klub.

Popoldne je bilo namenjeno kulturnemu programu, kjer sta ob domačih skupinah nastopila tudi pevski zbor in folklorna skupina iz Kopra.

Na praznovanje so povabili tudi predstavnike prijateljskih mest (Murska Sobota iz Slovenije, Mogersdorf iz Avstrije, Delle iz Francije), med njimi tudi predstavnike Kopra, s katerim želi Monošter navezati tesnejše stike.

-MS-

PODPISI ZA MEJNI PREHOD

12. avgusta je bila spet odprta meja - čeprav le za en dan - med Verico in Čepinci. Pobuda za tokratni "dan

odprte meje" se je rodila 4. junija, ko je bila v tem letu prvič odprta meja med dvema naseljema. Tokratnim organizator-

jem (Občina Hodošalovci, Zveza Slovencev, Državna slovenska samouprava) se je za zdaj pridružila tudi samouprava iz Verice. Kot kaže, so tudi oni uvideli, da bi mejni prehod prej koristil kraju s 150 prebivalci, kot pa ne, kajti lahko prinese novi utrip med tukajšnje prebivalce. In konec koncev tudi miru in nedotaknjenosti te prekrasne vasice ne bi prizadel, kajti cesta, ki vodi do meje, je daleč pred vasjo. To je bil namreč nekaj časa izgovor, zakaj je lokalna oblast

proti odprtju meje. Toda časi, ljudje in mnenja se spreminjajo, tako je bil dr. Zsolt Talaber, veriški župan, med prvimi, ki je podpisal prošnjo, naslovljeno na madžarsko in slovensko vlado, da bi se v čim krajšem času odprl stalni mejni prehod. Listino je v enem dnevu podpisalo približno tristo ljudi, zbiranje podpisov se nadaljuje na obeh straneh meje.

Tokratno prijateljsko srečanje občanov je organizirala veriška samouprava, domačini so se res potrudili, da bi se

gostje dobro počutili. Za dobro razpoloženje je poskrbel ansambel iz Čepincev. Med gosti smo srečali tudi znane obraze, nekatere župane prekmurskih občin, med njimi Andreja Gerenčerja, ki ima na tem področju veliko izkušenj, saj si je dolga leta prizadeval, da bi se odprl prvi neposredni mejni prehod med Slovenijo in Porabjem. 21. avgusta je bilo tri leta, odkar sta predsednika Madžarske in Slovenije odprla mejni prehod Martinje-Gornji Senik.

-MS-

POLICIJSKI EKSCESI

DESET MILIJONOV
ŽAB?

Približno pred dobrim letom smo zapisali, da kot bi se madžarska policija spet začela tako oblastniško vesti kot v starih lepih časih. Lani poleti so brutalno napadli v Budimpešti nogometne navijače, ki so želeli skupaj praznovati na igrišču s svojimi idoli. Tedanji policijski minister Kónya se je javno opravičil za ekscese.

Zdaj že imamo novo vlado in novega notranjega ministra in novi zakon o policiji. Pred kratkim je sodišče obravnavalo zloglasni primer in, verjeli ali ne, obsodili so le tri prvoligaše. Ne policaje.

Pred kratkim je potoval predsednik skupščine Zoltán Gál v Miskolc s policijskim spremstvom. Zgodila se je huda nesreča, umrli so trije ljudje, več jih je bilo hudo poškodovanih. Policijski motorist, ki je vodil kolono, je najmanj za meter prestopil svoj pas in se v nasprotnem pasu zaletel v trabant, ki ga je z motorjem vred vrgel na predsedniški mercedes. Voznica trabanta, ki je vozila pravilno, je bila tri tedne v komi. Minilo je že kakih 6 tednov, preiskava pa še vedno teče. Verjeli ali ne, slišati je bilo javnega tožilca, ki je govoril nekaj takega, kot da načrtujejo vložiti ovadbo proti voznici...

L. Almásija, ki je bil osumljen neke tatvine, sta obiskala miličnika, ki sta ga začela zasliševati na njegovem domu. Vendar sta morala s svojo dejavnostjo čez nekaj časa nehati, ker je osumljenec umrl od "zasliševanja".

V Marcaliju je nek mladinec stal ob svojem parkiranim avtomobilu, ko se je od zadaj vanj zaletel nek avto. Ko je fant negodoval zaradi povzročene škode, je voznik skočil iz svojega avta in začel pretepati fanta. Čez nekaj časa sta prišla zraven dva policaja, ki sta kratko malo skočila povzročitelju škode na pomoč. Verjeli ali ne, tudi slednji je bil kifelj, le v civilu. Fanta so odpeljali na postajo UZN in ga tam naprej "obravnavali". Dokler ni padel v nezavest. Ko je sina prišel iskat oče, so še njega dobro nabunkali.

V Pócspeetriju je bil nek pretep in je bil zraven kot slučajni mimohodec tudi György Sándor, svetovni prvak v karateju, ki so ga organi po naključju ustrelili v hrbtenico.

Kot če bi se lepo počasi spet začele uveljavljati "klasične" metode zasliševanja. Namreč brce v genitalije, smučarska kapa na glavo, udarci v želodec, obdelovanje ledvic in vranic pištolina cev v usta. Dva osumljenca so strašili napr. naj kar priznata vse, ker sicer bosta dobila injekcijo, s pomočjo katere bosta itak vse izdala. Zavaljo večjega poudarka so potem enega zbodli z injekcijsko iglo v roko, drugega pa v vrat.

Vodja madžarske helsinkiške komisije in parlamentarni poslanec Ferenc Kószeg pravi, da na Madžarskem pride na vsakih 8 ur eno prisilno zasliševanje. In tu gre le za prijavljene primere, ker je stvar dejansko veliko bolj razširjena. Postregel je tudi s podatkom, da je - po mnenju preiskovalnih organov - v zvezi z občani neutemeljena vsaka 20. prijava, v zvezi s policaji pa kar vsaka tretja. Po preiskavah na podlagi prijav pride do procesa - v zvezi s civilisti - v 35 odstotkih. Ko pa so prijavljeni možje postave, pa je, recimo, lani prišlo do procesa le v 9,8 odstotka primerov. Da o izidu procesov niti ne govorimo.

Že dolgo se govori, da je - glede ustavnosti - marsikaj narobe z novim policijskim zakonom, v katerem je med drugim zapisano, da "... policija pri ukrepanju... naj se po možnosti izogiba... da bi vzela komu življenje." Po novem policija - s pismenim nalogom - kadarkoli lahko vstopi v neko stanovanje, ne glede na to, da, recimo, noben od stanovalcev ni osumljen ničesar. Lahko se reče, recimo, da gre "za zaščito neke osebe". Tudi za 12-urni pripor ni več potreben utemeljen sum, ampak je dovolj tudi pernato lahek sum ali kvazi sum itd.

Dokler ne bo ukrepalo Ustavno sodišče, pa me zanima še neka malenkost. Zakaj neki 42 tisoč madžarskih policajev kliče med sabo ostalih 10 milijonov prebivalcev (nemiličnikov) - ŽABE?!?

"Rega-rega-rega, v riti nika nega?!?"

Francek Mukič

BISEROMAŠNIK IVAN CAMPLIN

...IN TAKO SEM ZAČEL MAŠEVATI NA
GORNJEM SENIKU...

Leta 1912 v Bogojini rojeni župnik in zdaj biseromašnik Ivan Camplin je izjemno prijeten in pronicljiv sogovornik: zelo rad pripoveduje in zna poslušati sogovornika. Zanj sem sicer slišal že prej, toda osebno sva se spoznala šele po tem, ko je začel maševati v gornjeseniški cerkvi. "Bolj po naključju se je začelo na Veliko mašo pred tremi leti in še mašujem," pravi o svojem pomembnem poslanstvu med porabskimi Slovenci.

Francem Krambergerjem. Zlasti zato, ker je madžarska stran dala načelni pristanek za slovenske maše in druge verske obrede v slovenskem jeziku: poroke, krste, pogrebe, blagoslovitve in drugo dovoljuje sombotelska škofija.

Takrat je bilo tudi rečeno, da bodo na Gornji Senik dobili stalnega slovenskega duhovnika, ko bodo postavili novo župnišče. To se ni zgodilo, o tistih časih in pogo-

lem. Velika večina starejših prihaja v cerkev, mladih pa ni k slovenskemu bogoslužju, ker tudi madžarski župnik zahteva, da so šolarji pri nje govni maši. Starši po mojem prepričanju premalo storijo za slovenstvo, se ne zavedajo svojih dolžnosti. Z otroki bi se morali pogovarjati v narečju, ne pa v madžarščini. Slovenskega pouka v šolah je res premalo, toda svojo vlogo bi morale opraviti predvsem družine. Na to sem večkrat,

Po gimnaziji v Soboti je nadaljeval študije bogoslovja v Mariboru in bil 7. julija 1935 posvečen v mašnika. Najprej je bil kaplan in katehet v slovensko-nemški župniji Sveti Jurij v Prekmurju, od tam so ga premestili v Maribor, na ljubljanski teološki fakulteti pa je diplomiral leta 1937. Na osebno željo je dobil dveletni dopust za pastoralno delo med slovenskimi izseljenci v Franciji, od koder se je moral vrniti zaradi začetka druge svetovne vojne. Nadaljeval je v Lendavi in 1. februarja 1941 prvič prišel v Gornje Petrovce.

Zelo zanimiva je Camplinova medvojna "zgodba", ki bi zaslužila samostojni prispevek: najprej so ga zaprli v vojaško ječo v Budimpešti, na koncu pa ga je iz ječe v Komáromu rešil dolenski župnik Franc Horvat. Po vojni je do leta 1977 služboval v Dobrovniku, bil za krajši čas v Ljubljani, zdaj pa živi v Martinju, od koder hodi maševati v več goriških župnij in na Gornji Senik.

O slovenskem bogoslužju in drugih verskih obredih so se duhovniki v Martinju maja 1993 pogovarjali tudi z mariborskim škofom doktorjem

vorih z Gornjeseničani pa se župnik Ivan Camplin spominja, kako jih je povprašal, če imajo že duhovnika. Povedali so mu o svojih pogovorih s posvetnimi in cerkvenimi predstavniki v Sloveniji in na Madžarskem ter dodali, da duhovnika vseeno nimajo.

"Kaj pa če bi jaz prišel?" jih je povprašal. Bili so nadvse zadovoljni, kajti rekli so: "Vas razumemo, tistih, ki govorijo v knjižnem jeziku, pa ne." Tako so gornjeseniški verniki dobili zagotovilo, da bo prva maša za Veliko mašo (1993), tik preden so za stalno odprli mejni prehod med Gornjim Senikom in Martinjem.

"Moje doživljanje Porabja je odlično, počutim se čudovito, njihovo petje pa bi po-slušal cele dneve, tako lepo pojejo. Ljudje so zelo zaupljivi, lepo se je z njimi pogovarjati. Na prvo mašo sem se zelo pripravil in vernikom povedal, da sem tudi iz Bogojine kot nekdanji župnik Jožef Košič. Želim vam pomagati, se z vami pogovarjati in biti z vami," razmišlja in pripoveduje o svojih vtisih. Na vprašanje, kako pa bo naprej, ali niso verniki predvsem starejši, pa takole: "Da, to je prob-

denimo ob božiču, opozoril tudi svoje vernike."

Župnik Camplin je prepričan, da mora biti skrb za slovenski jezik in narečno besedo porazdeljena med vse, od staršev do šole in cerkve, pa tudi Slovenija bi morala storiti kaj več konkretnega pri gospodarskem razvoju narodnostnih krajev. Zlasti zato, da bi se o njej več govorilo kot se govori o Avstriji, o nemškem jeziku zavaljo kapitala, ki prihaja v ta prostor. Ljudje bi to pomoč sprejeli, čeprav ne zgolj kot podarjen denar, marveč v obliki manjših skupnih podjetij in vlaganj, primer-nih za te manj razvite kraje ob meji. "Slovenija bi se morala zavedati dolžnosti, da matični narod pomaga manjšini, ki je bila toliko časa na obrobju dogajanja in tudi razvoja. Delno se čuti ugoden vpliv odprte meje, vendar bi morali odpreti še več prehodov med Porabjem in Goričkim," povzame razmišljanje naš sogovornik, župnik Ivan Camplin.

Njemu, biseromašniku, iskrene čestitke in obilo zdravja, da bo zmožgal vse goričke in porabske razdalje, želi tudi naš časnik Porabje!

eR

INDA SVEJTA

MARIJINI SVETKI

VÉLIKI ŠMAREN (Veuka meša) je eden izmed največjih krščanskih praznikov slovenskega ljudstva in glavni praznik cistercijskega reda. Ta dan (15. avgust) se krščanska Cerkev spominja Marijine smrti in njenega vnebovzletja. Staro cerkveno pesem o Marijinem kronanju za kraljico nebes - ki jo pojejo po vsem Slovenskem na Veliki šmaren - poznajo tudi v Porabju: "Blaženi den i vöra,/ vu steroj je Mati boža,/ vu nebesa zastopila,/ od angelov kronjena."

V cerkev nesajo blagoslovit šopke raznih rož in zelišč tudi pri nas (mak, kukarčin vrejek, tikevno raužo, vlati od pšenice, žita, ovca, méšnice, baugina djapka, djánosovo trávo itn). Posušeni šopek zdrobijo na žerjavico in s tem okadajo krsto, preden dajo vanjo mrliča. Blagoslov cvetic je najbrž v zvezi z legendo, po kateri so našli apostoli v Marijinem grobu same rože, njenega mrtvega trupla pa ni bilo nikjer.

V Sloveniji je Mariji posvečenih skoraj 400 cerkva. Pri nas v Porabju sta tudi dve: doljenseniška Marijinemu vnebohodu, sakalovska kapela pa Marijinemu obiskanju.

Tudi porabski romarji (prauškarge) so pešačili več dni do božjepotne cerkve (Sveta Trojica, Turnišče, Mariazell, Mariabild, Mariatrost, Vasvár, Pusztacsátár, Szentimre, Felsőcsátár). Ob prihodu in odhodu so s pesmimi pozdravljali Marijo. "Devét dni smo ojdli v Ceu (Mariazell). Tri dni ta gor po plaminaj, en den ta

prejk po plamini, pa tri dni pa ta doj. Po pauti smo fejest spejvali, pa bogá molili. V slami pa v krmi smo spali. V Celi smo pri meši bili, pa tam smo tó spejvali. Kalvarije smo gledali, kak je Jezoš križneso, kakše trpljenje bilau, moka Kristusova."

V božični pesmi je Marija prikazana kot preprosta človeška mati, ki potrebuje pleničke za svoje dete: "V plenice ga zdaj povij,/ naj ma zima ne škaudi".

Človeška mati je Marija tudi v Zlatem očenašu (Molitev od mauk Jezošá), ko joka pod križem svojega sina. Jezus jo imenuje tujko, da ji ne bi povzročil bolečine: "Mati moja draga, sladka!/ Da bi jas tebi tau pravo,/ ka si ti moja mati,/ sladko tebi se ti srce razpočilo,/ tak kak drúge matere do svoje dejte."

Naši ljudje se niso spominjali Marije samo

v cerkvenih, ampak tudi v ljudskih pesmih. Ko je šla nevesta na novi dom, je prosila Marijino varstvo: "Hod' Marija z menov/ na nauvi moj dom". Marija je imenovana tudi v zdravici (Primi, bratec kupico): "Oj vesela kompanija/ Gde je Jezoš i Marija/ nika nej pogúbleno."

Zelo razširjeno srednjeveško pesem o spokorjenem grešniku (Teči, teči bistra voda) - v kateri Marija namesto Jezusa odpusti spokorniku - poznajo tudi pri nas v Porabju: "Stani gori grešen človek,/ greji so ti odpúščeni". Prav tako pesem o Mariji in sv. Bernardu (Prelejpe ravne so polé), kjer je ime svetnika že zamenjano (fantič). Sv. Bernard velja za obnovitelja cistercijskega reda, ki je imel svoj samostan tudi v Monoštru. K njihovemu gospostvu je spadala tudi večina porabskih vasi.

Cerkev obhaja le tri rojstva: Kristusovo, rojstvo Janeza Krstnika in Marijino rojstvo 8. septembra (mala meša), Štiri dni za tem - 12. septembra - je Marijin god. Z ostalimi Marijinimi prazniki se vežejo razne ljudske šege in verovanja: 2. februar (svečnica), 25. marec (Vcéplena Mardja), 2. julij (Srpna Mardja) itd.

Marija Kozar

Spremljajte televizijsko oddajo

SLOVENSKI UTRINKI
vsako drugo soboto ob 9.40 na
2. programu madžarske televizije
Naslednja
oddaja bo 26. avgusta 1995

NAJSTAREJŠA ŽENSKA NA GORENJOM SENIKI

Tatica, ali vi vejte, ka Slovenci tój na Vogrskom mamó slovenske novine?

"Ja, vej mi pa poštarica večkrat prinese."

Ali vas leko kaj spitam za te novine?

"Leko, leko."

Prosim vas, povejte mi, kak se zovete po izi pa kak se pišete?

"Žučka Trejza, meni se tak caunajo. Kautnarstji, eti izi so tak gučali. Imé mi je pa Fartek Lórinčnc."

Tak sam čula tój v vesi, ka ste vi najstarejša ženska na Gorenjom Seniki. Gda ste pa rojeni?

"Ja, tau je tak. 1906. leta 6. marca sam rojena."

Kak ste leko tak lejpa lejta zadobili? Dja vas že dugo lejt poznam, zdaj se ranč tak dobro držite, kak v tistom časi.

"Vejš, vej sam pa dosta trpala, vsikdar dosta. Čeri so se mi ta oženile na Vogrsko. Edna je v Kisbéri, druga pa v Balogunyomi. Pa te ge zdaj k ednoj neškem titi. Nika se mi tam ne vidi. Meni je tisti luft nej dober."

Kaj vas pridejo poglednit domau?

"Ja, zdaj sam ginau gor dala pismo Trejzovi v Kisbér, naj pride domau, ka drva trbej gorsekati."

Sto vam pa pomaga tój kaulek rama?

"Ge za tau vse za pejnaze gor djemlem. Tě Balog Janči, ka je zidar, on mi pomaga. Vse plačam, vsakši minut. No, pa večkrat pride tista mlada, ka tam pri poštiji izo ma, Marika. Ona tak ge, steri so stari ge, tistim ona nit kupiua. Zdjaj dva kedna nej ojdla, ka nej dobila dopusta (szabadság). Te sam si že vrnau brodila, ka že takšen siri kni mam, pa mi je vrnau prinesla. Zdjaj prej tć kedne ne pride, ka mora pečti, ka v sausedi gostivanje bau. Ge njej dam pejnaze, ona meni kupi pa se zracunava."

Pa v špitalaj ste že gda svejta bili?

"Bila sam, prva kak sam se oženila. Zdjaj - vala baugi - več nej, zdaj vsir samo vrastvo mam. Ge sam trikrat fejs betežna bila. Balog Janči me je noso, kak malo dejte. Te so čeri tak pravle, ka doma edna ne more biti, naj me on skrb ma, dočas mo zivela. Nede šenki gć. Če ge mrgem, te on s toga nika dobi, ka mam. No pa te zatok vsikdar pride, ka mi kaj dela.

Vejš, ge bi rada delala, dapa več nemam mauči. Znaš, nemam mauči, ne morem."

Tatica, s koj ziveta? Ste gda svejta der delali? Dobite penzijo ali za možaum kakšne pejnaze?

"Ge nika nemam, samo tau izo pa te mali grunt. Ge sam samo po repaj ojdla. Penzijo za možaum dobim, vejš, dapa preveč malo je pa mi eške s toga dojvlečejo."

Ka pa tój od samouprave kaj dobite za pomauč?

"Dobim. Tak pred svetki par gezero forintov. Zatok, ka sam že stara. Pridejo mi gratulirat, prinesejo mi pejnaze pa lejpi paket. Pa mi eške pesem (vers) gončijo, ka tak dugo živem."

Klara Fodor

OD SLOVENIJE..

NOVI ZAKON O POMILOSTITVI

Slovenski parlament je sprejel novi zakon o pomilostitvi, ki bo zamenjal skoraj 20 let star pravosodni zakon. Pomilostitev za kazniva dejanja, določena v slovenskih zakonih, odobri v skladu s tem zakonom predsednik republike. Predsednik odobri tudi pomilostitve za kazniva dejanja, določena z zakoni drugih držav, če je storilec državljan Slovenije in če je tako določeno po mednarodnih pogodbah. S pomilostitvijo se opusti kazenski pregon pri določeni osebi ali popolnoma ali delno opusti izvršitev kazni, izrečena kazen se spremeni v milejšo ali pogojno obsodbo ali se obsodba zbrše.

SLOVENSKE PLAČE

Julija je bila v Sloveniji povprečna bruto plača zaposlenega v podjetjih in drugih organizacijah 110.582 tolarjev, so sporočili iz slovenskega državnega zavoda za statistiko. Povprečna plača v gospodarstvu je bila 103.471, v negospodarstvu pa 132.368 tolarjev. V primerjavi z majem so se bruto plače zmanjšale za 0,7 odstotka, v primerjavi s povprečjem 1994 pa povečale za 16,9 odstotka.

SEJEM SPET BO ŽIV

V Gornji Radgoni bo od 26. avgusta do 3. septembra 33. mednarodni kmetijsko-živilski sejem, na katerem sodeluje okoli 1300 razstavljalcev iz 30 držav. V okviru sejma bodo podelili tudi priznanja in medalje kakovosti za najboljše mesne izdelke, mleko in mlečne izdelke, vino ter kmetijsko mehanizacijo in inovacije. Med sejmom bo odprto tekmovanje oračev, tekmovanje v streljanju na glinaste golobe in zmanjšano tarčo srnjaka ter konjske dirke. Zadnji dan sejma bo parada pihalnih orkestrrov, mažoret in bobnarskih skupin.

Jajjaa?!

Vej pa don nej?!

Superman. Zdaj 42 leti star Christopher Reeve je pred letami igril v filmu Supermana. V gezdani je to biu med najbavkšami. Nej tak dolgo so o njem naredili en velki poster, en plakat, na šterom je reklama, ka je prej gezditi nikanej nevarno tistomi, šteri zna. Mi že to znamo, ka pred kratkim je s konjom vred tak spadno, ka si je šinjek vtrgno. Eške itak samo z železnimi pljučami leko sapo djemč. - *Človeki vse sapa stane. Leko, ka don negajo supermani, samo homo sapiensi, štere dostakrat sápi?*

Homoseksualci? Kardinal Hans Hermann Groer, prvi človek katoliške cerkve v Avstriji, je v cerkvi Stephansdom v Bécsi pri

SUPERMANI - ALI ČLOVEŠKI STVAURI?

meši pravo, ka prejkdá svojo pastérsko palico Schönborni, ki je do zdaj biu pomočnik pišpeka. Škandal je pred par mejseci vövdaro, gda je Groerov nekdešnji vučenik pravo, ka ga je njegov vučiteu pred 10-20 letjami seksualno nej pri mčri njau. Zdaj pa je predsednik Zveze homoseksualcev v Avstriji začno kampanjo prauti katoliški cerkvi, v šteri prej vino pigéjo pa vodau prédgajo. Pravi, ka v Avstriji prej geste štiri pišpekov - med njimi Schönborn -, šteri so homoseksualci. - *(S)ecce homo? Zdaj se ti naj človek vöponi!?*

Sveta pravica. Eniznanci se mi taužijo, ka de se njin mladi fant ženo. depa prej duhovnicke ne pistijo mladomi pari, ka bi se v cerkvi zdali. Zato, ka se je sneja gnauk že razpitala. Augustuša je v najvejšoj vögrskoj cerkvi v Budapešti (Mátyás-templom) s pišpecko šapko zdávo en kanonok velko vögrsko

operno pevko Katalin Pitti. Pitti se je zdaj štriči ali petič oženila. - *Piti(anager)?! Ali pa ka smeJ Jupiter ne smeJ mali giunc?*

Pravica do smrti. V Oklahomi v Meriki so na smrt obsaudili enoga človeka, šteri je nekaka bujo. Ranč so se že pripravljali, ka ga spát dejejo. Zato se je té gavner sám sto zaničiti, če ga že tak škejo obesti, pa je dosta vrasva nutri vzóu. Padarge so se tak fejst trídili, s specialnimi mašinami, samo naj ga leko rejšijo. Gda se jim je tau posrečilo, so za dvej vöri morilca vmorili. - *Pravica države do mardjenja?!*

Hajrá Csepe! Enomi človeki se je večer kauli sedme vöre velka nesreča zgodila na pauti bliži Budapešta, takša, ka je spadno v kómo. Rešilci (mentšök) so gorpozvali najbližnje špitala v Csepeli, ka včasik pripelajo nesrečnoga človeka, šteri je v strašni življenjski nevarnosti. Gda so táprišli, te jim je dežurni padar pravo, ka

pacienta naj dale pelajo, ka njim za dvajsti minut dojpritečč slúžba. Gda so balanckali po velkon zapletanomu varaši, so prišli do eni drugi špitalu, štere pa so je zato tadale poslale, ka uni nemajo takšoga tomografa, kak ga majo v Csepeli. Gda so do tretji špitalu prišli, je že kauli devet vóra bila. - *Leko, ka vögrski padarge ne prisegajo na Hipokrata, liki na Hipokracijo (Képmutatás, pófútlanság)?!*

Kukuk! Kusto kaužo na obrazi so meli tisti raubarge v Jeruzalemi tó, šteri so se te nutri vtrgnili v eno banko pa go vöoraupali, gda je pri bankiraj biu sam izraelski policijski minister Moshe Shahal. Pogučavali so se o tom, kak bi trbölo narediti, ka naj bi v Izraeli nej telko raupanja bilau v bankaj. - *Tau je skor takše, kak gda človek že več vör išče svoje očala po cejloj iži, pa je naslednje najde na svojom nausi?*

Fr.M.

GOBE

Gda je deževno leto, te so gauštje pune z lidami. Od majuša cejlak do novembra berejo gobe. Dje taši, steri samo za svoj tau, pa dje taši, steri na udajo. Eden več najde, drugi menja. Pa dje taši tí, steri eške te najde gobe, gda drugi brezi gob pride domau. Med te se drži v Varaša Kalman Karba tí.

Kak se je tau začnilo, ka vi tak radi berete gobe?

"Tau se je že davni začnilo, gda sam še mladi bijo. Dja sam gauštjo sploj rad emo pa še mam zdaj tí. Zdaj, gda sam že v penziji, vsakši den se pelam v Andovce pa dem gobe brat. Gda slabo rastejo te vsakši drugi den. V petoj vöri si že sedam na mali motor pa hajd, tavó."

Kakšne gobe berete?

"Samo takšne, stere poznam, lišičice, grbanje,

sirautice, borauvtje, hrčtje, dažnice."

Kak dugo mata šagau odti po gauštji?

"Tak pet, šest vör. Tečas 25-30 kilometrov zopojdim."

Vi mate mesta, ali po cejlo gauštji odite?

"Dja zopojdim cejle gauštje. dapa mam svoja mejsta, štera vsakšimau

poglednam. Dja sam se v Andovca naraudo, tam se krave paso, tam smo drva kalali. Kak so oča šli po gauštji, dja sam tak odo za njimi. Etak sam se navčó, ka štera gauštja čidna je pa

gleda pa tak odi, te naletja zablauði."

Mate taša mejsta, gde lišičice rastejo pa gde grbanji?

"Prvin je tak bilau, dapa zdaj je že nej tak. Zdaj že rastejo lišičice tam tí, gde so do teigamau nej rasle, pa ranč tak grbanji tí. Prvin so gauštje grabljali pa čistili, zdaj pa že tauga nejga. Vse vtjup zaraštjano pa gobe že tí ne vejo, gde bi rasle."

Tak radi djejte (jeste) gobe tí kak je radi berete?

"Samo iz tisti djejn, ka sprtulejt najprvin najdem, po tistim že več nej. Ali je udamo ali je posišimo, zato ka telko vnogo gob ne more podjesti. Če rastejo gobe te na den 8-10 kil prinesem domau. Bilau tak, ka sva z ženov vret 43 kil grbanjov najšla."

K. Holec

JEZIKE ZNATI JE VELKA VREJDNOST

Porabski Slovenci leko mamu veliko bojaznost pauleg toga, da se naš jezik zgubi. Saule, Slovenska zveza, uredništvo časopisa Porabje pa Slovenske samouprave vsaki den premišlavajo, kak bi leko obranili porabski slovenski jezik. Samo se nas skrivoma leko viipamo, da do mlade generacije zdržale, poštiivale slovensčino.

Med tejmi mišlenji smo večkrat pesimistični kak optimistični. Vsakši porabski Slovenec, steri sam sebi samo malo poštuje, itak tak misli, ka se ne damo. Vej pa tak pravijo, ka je eden človek več vreden, če več jezikov zna.

Té misli so mi že dugo na pameti ojdla, gda sam si mislila na edno žensko v Sakalauvca, stera je v ves prišla kak Vogrinka, pa se je brz navčila naš porabski dialekt. Gnes nišče ne povej, ka je ona nej slovenska ženska. Z ljudami si tak prpovejda slovenski, kak vsakši drugi naš, če nej baukše. Da bi dojazslužila svojo veliko dužnost do njč, gor sam go poiskala med njenimi v Sakalauvca. Kak sam se preblizavala k njim, sam malo baukšo volau dobila. Tak sam si premišlavala, ka njena pelda tu trdi, ka se ne damo. Morem zdržati naš jezik, če ga gnauk drugi tu poštiuje.

Naša ženska se po mozej imeniije Makoš. Gda sam k rami prišla, je Marija ranč mak graužala. Marija (Fett)Makoš se vidi mlada ženska, pa itak mislim, lejte so njej malo tu odisle. Vidim, dvej mali vnukinji pomagata "graužati" mak. Gazda je nej doma, etak si pa leko vónagučiva z Marrijov. Tak pravijo, gde sta dvej ženski, spoj pa trij, tam je že senje. Mi smo pa bile tri, Marrijina (h)či je tu z nama držala.

Marija, vsakši zna tuj v Sakalauvca, ka si se oženila v Sakalauvca z vogrske pokrajine, pa itak znaš slovenski. Kak je tau?

"Dja sam se pred 33 lej-tami sé oženila. Moj brat je

odtéc vzejo ženo, pa na gostuivanja sam se spoznala z mojim možaum. Kak sam se es znosila k možej, za 6 mejsacov sam že dosta znala slovenski. Namč je tau spoj brigalo, da bi dja to vejlda gunčati, da bi razmejla slovenski."

Ti si Vogrinka. Morem povedati, ka dosti Vaugrov dovgleda naš jezik, nigdar v svojoj žitki so se edno rejč nej navčili po našom, če so rejsan med nami živeji, zivejo. Tebi se vidi té jezik?

"Mena se vsakši jezik vidi. Nikak tak sam bila doma tu. Moj oča je nemški človek bijo, pa da sam v šaulo prišla, sam samo nemško znala. Vogrski sam se tam navčila. Gda sam sé prišla, tak sam napamet vzčla, ka slovensko lüstvo dosta nemški rejč niica. Spoj najgera sam bila, kakši jezik je tau. Ovak pa sam si tak premišlavala, če sam prišla sé, mam slovenskoga moža, moram poštuivati njegve bližnje pa vse, ka je on. Jezik tú."

Prajla si, da si pred 33 lej-tami prišla es v Sakalauvca. Guči mi malo od sébe, od svoje držine. Kak je bilau, kak je gnes?

"Moja zgodba je ranč takša, kak go ma največ ljudi, steri živejo tu pa v rosagi. Delavci smo, z dvomi rokami smo si, pa si sluzimo krii. Dja sam 29 lejtdelala v kosinof fabriki v Varaša. Kakoli je tista fabrika bola za moške, dja sam rada delala tam. Spoj dobra kolektiva je bila, zatok smo lepau slüžili. Nej dugo sam betežna gratala, tak sam mogla v penzijo

titi.

Boli me, ka ne morem več delati. Tak čutim, ka je človek več, če dela, več je vreden. Mauž mi estje gnes tu dela, on je tú v kosinof fabriki kak električar."

Znam, ka mata deco, vidim vnuke tú. Kak velka je vaša držina?

"Štiri dece smo meli, dva pojba, dvej dekla. Vsi so oženjeni, že je samo najmlajša (h)či doma z malo vnukinjo, Kingo. Ona to odide, zidala de. Mam 6 vnukov, tri dekla pa tri poj-

bov."

Tvoj mauž, pa njegov bratje, padaši so pred nistarnami lejti spoj hirešnja banda bili. Bili so, leko povejmo, dvauje fele goslarje. Če je trbelo pihalno bando, so igrali tak, če je pa trbelo zabavno glasbo igrati (szóra-koztató), te so pa znali tak. Škoda, da je več nega, da so tak njali. Tvojmí mozej ne fali igranje?

"Tau istina, ka je on že tú nej mladi, pa bola triden den do dneva, dapa tak vidim, če bi ta "Makoš banda" eške gnes delala, on bi najbolje veselí bijo. Tau pa zatok mislim, ka če, povejmo, na kakšo gostuivanje demo, ne more vóprstati, kakšnikoli goslarje igrajo, instrument sprosí, malo špila pa popejva. Tau je v njegovj krvi. Če bi ma brat nej mrau, mora biti gnesden bi vtjuiper bili."

Pred dostimi lej-tami si prišla v Sakalauvca, daleč od tvoja doma, od tvoji starišov, držine. Nej si mejla, nejmaš domotozje (honvagy)?

"Malo, sprvoga, dočas sam nej mejla deco, do-

čas, ka sam se nej navčila slovenski. Gnes so pa Sakalauvci moj daum, moja ves. Tú mi je najlepše. Estje telko moram povedati, ka sam zdaj nej dugo bila v Angliji. Moj brat je bijo tam, pa gda smo se pripravlali na paut domau, te je mrau. Na smrt je bijo betežen. Tak je bilau, ka mo estje dukši cajt tam, litji dja sam po tri tjedna že mišlenje doma mejla. Tú doma v Sakalauvca."

Morem vöponücati priliko pa te pitati, kak kaj živejo v Angliji? Kakša je Anglija? Pazila si jezik, leko bi se angleški tú navčila?

"Najoprvin moram povedati, da se mi je paut fejt vidla. Skauz Avstrije, Nemčije, Francije smo se pelali z avtobusom. Nigdar tau lejpo paut ne pozabim. Anglija? Drugo kak v Evropi. Anglija je nikak bola mrzla, kmična. Pa itak. Po varašaj se mi je tau vidlo, ka telko rauž majo vsenakraje, ka je tau strašno. Angleški ljudje - kak sam dja vidla - zdravo živejo. Dosta kave pa čaja pidgejo, dapa z mlekom. Masno mesau ne djejo, alkohol sam nej pila, dosta šalate sam pa djeja. Na šalato ne dejejo eci pa olaj, litji brezi toga djejo ali z majonezo dojpoledjano.

Angleški jezik? Ge sam tak mislila, ka bi se par mejsacov navčila angleški. Če za drugo nej, litji za toga volo bi rada tam ositanila. Té tri tjedna sam že dosta razmejla, no tak, ka sam spitavala, sam bila strašno najgčra na vsakšo rejč."

Da sam prišla, si mak mejšala, sišila. Zemlau tú delate?

"Z arande mamu zemlau. Navekša vse prpauvam, ka držini trbej, zatok, ka ovak gnesden ne moreš živetí. Vsi delamo. Če človek ma držino, kak je starejši, tak se more vse več brigati. Mlajši gorazastejo, vnuki nas pa razveselijo. Etak pa človek vse - srcé pa pejnaze - z veseljom raztala."

I. Barber

... DO MADŽARSKE

DAN FOLKLORE

V počastitev 20. avgusta je Etnografski muzej v Budimpešti predil dan folklo-re, na katerem je sodelovalo devet manjšinskih folklornih skupin. Poleg romunske, nemške, romske, grške, armenske, bolgarske skupine je nastopila tudi slovenska folklorna skupina z Gornjega Senika. Program so popestrili s predstavo ljudskih obrtnikov, med katerimi so bili tudi izdelovalci slovenskih oselnikov.

KOLIKO BODO DOBILE SAMOUPRAVE IZ DAVKA NA OSEBNI DOHODEK?

Po načelih proračuna za l. 1996 bi dobile lokalne samouprave iz davka na osebni dohodek lastnih občanov le 15 odstotkov, ostali del bi "požrl" in namensko vračal državni proračun. Do zdaj je bil ta delež 35-odstotni. To bi prizadelo predvsem velika mesta in industrijsko razvita območja. Svobodni demokrati nasprotujejo predlogu, češ da je bil eden izmed koalicijskih pogojev, da se omenjeni delež samoprav ne bo zmanjšal. Notranji minister je izjavil, v kolikor bo vlada sprejela predlog finančnega ministra, bo uporabil svojo pravico veta.

ODLIKOVANJA ZA 20. AVGUST

20. avgusta, ob dnevu sv. Štefana je tudi skupščina mesta Monošter podelila razna odlikovanja. Priznanje "Za Monošter" so prejeli štirje občani, med njimi tudi Slovenec Karoly Kovač, ki kot odlični mizar že vrsto let predaja skrivnosti svojega poklica mladim rodovom v monoštrski poklicni šoli. Odlikovana je bila tudi Elizabeta Kovač, učiteljica ki je več kot deset let vodila slovensko folklor-no skupino v Sakalovcih.

TO JE AMERIKA

IN ZAKAJ SPET ČEZ LUŽO

...zato, ker je Novi svet velik in prostran, ker te, potem ko si pokukal vanj, vedno znova vabi. Gotovo se spomnite opisovanja lanskoletnega potovanja po Združenih državah Amerike, ki se je začelo in končalo v Miamiju na Floridi, vmes pa seglo na obalo Pacifika v Kalifornijo in tako da-

saj vendar ne zbiramo svetovnih rekordov. To, da je v Ameriki vse, ali pa skoraj vse veliko, pa se tudi spomnite še iz lanskoletnega pripovedovanja.

Chicago ali Checagua, kakor so mesto oziroma reko, ki teče skozenj, imenovali Indijanci, pomeni izraz za divjo

čebulo, kot prvi beli obiskovalci pa so bili Francozi leta 1673. Več kot trimilijonsko mesto, v okolici katerega živi še kakih pet milijonov ljudi, je znano tudi po gangsterskih tolpah iz časov prohibicije, še danes pa živi lik gangsterja vseh časov Al Caponeja. Če imate raje glasbo, bo chicaška scena prava stvar. Obilo jazza in druge zlasti črnske glasbe je moč najti na vsakem koraku. V času kosila, recimo, je na ulicah in v parkih oziroma na zelenicah zelo pestro tudi zaradi godbenikov, ki razveseljujejo zaposlene Američane, in vsak dan pojejo svoje kosilo v glavnem kar na kolenih.

Obala michiganskega jezera nudi od plaže do prijetnih sprehajalnih in drugih rekreacijskih poti, vsekakor pa tudi pristanišče mnogim ladjam, ki plujejo iz enega v drugo ogromno jezero. Je pa v Chicagu tudi veliko muzejev vseh vrst, znanih poslovnih in drugih hiš, če pa radi berete, recimo, romane in novele

V "šopku" chicaških stolpnic je najvišji 110 nad-stropni Sears Tower. 443 metrov visoka zgradba je tudi najvišja na svetu, na njen vrh pa vozijo dvigala pičlih 70 sekund. Tako so tudi dvigala naj, in sicer najhitrejša na svetu.

lje. No, letos bomo enome-sečno potovanje začeli in tudi končali v Chicagu v zvezni državi Illinois, pot, ki jo bomo obšli, pa bo za polovico krajša od lanske, ko se je na kilometrskem števcu avtomobila obrnilo kar 16 tisoč kilometrov. Ste pripravljeni? Pa gremo!

"Amerika, pozdravljena," sva z življenjskim sopotnikom dejala, ko sva z dunajskega letališča stopila iz ogromne jeklene ptice na letališču O'Hare v Chicagu, ki je baje najbolj prometno mednarodno letališče na svetu. Američani imajo sploh zelo radi, da je nekaj naj in v Chicagu je veliko tega. Recimo najvišja stolpnica na svetu, pa najdaljša ulica na svetu, pa... Eh, kaj bi s tem,

Staro mesto, v katerem je po letu požara, torej 1871, nastala nemška mestna četrt, katere ulice se imenujejo po znamenitih nemških umetnikih. Sicer pa je v Old Townu najbolj pestro ob večerih, ko po njem vozijo konjske vprege in se iz mnogih barčkov in lokalov razlega prijetna glasba.

Ernesta Hemingwaya, lahko obiščete tudi hišo, v kateri je živel. Mesto ob michiganskem jezeru je bilo okoli leta 1850 najpomembnejše trgovsko središče v Ameriki, poleg lesa pa so v glavnem trgovali tudi z mesom, in to zlasti s svinjskim. Ko smo že pri lesu, še to, da je oktobra 1871. leta požar uničil okoli 17 tisoč 500 lesenih hiš, ki so jih povečini nadomestili z opečnatimi. Danes v njih živijo predvsem črnci ali pa so prazne in zapuščene. Sicer pa jih sploh ni videti, ko se prižgejo luči in mesto zasije v vsem svojem razkošju, ki ne zaspi niti takt, ko zadnji stalni ali začasni prebivalec Chicaga zatisne oči.

Lidija Kosi

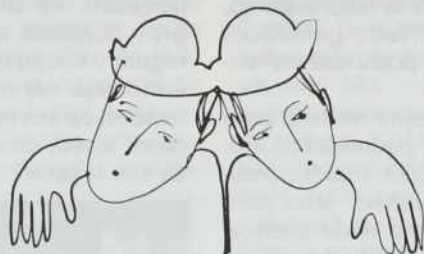

Ob reki Chicago, ki se izliva v jezero Michigan, stojijo visoke in zanimive zgradbe. Takoimenovana koruzna storža sta v spodnjem delu namenjena avtomobilskim garažam, v zgornjem pa so stanovanja in nobeno ni brez balkona.

NAŠE PESMI (106)

GNES JE EDNA LUŠNA NAUČ

Gnes je edna lušna nauč,
ka(j) mejsec svejti cejlo nauč,
ka(j) mejsec svejti cejlo nauč,
zaspati je nej mogauč.

Po cesti gréta fanta dva,
prelepe naute si fúčkata,
prelepe naute si fúčkata,
ka(j) k lubicam pojdetata.

Njiva si zgučavata,
kama večer pojdetata,
vsaki k svojoj lubici,
al' jaz pa(j) k svojoj Miciki.

Ge sta fanta snočkar b'la,
ka(j) sta tak lušniva bila,
snočkar sva pri Rojski b'la,
al' zdaj 'va pa k tebi šla.

Piš'te mene podje v rit,
če škete me za norca met,
vej je dugi šurki svejt,
pa takši fantov več.

(Gorenji Sinik)
-mkm-

PORABSKA KRONIKA

(podatki za julij 1995)

ROJSTVA

Gornji Senik: Bettina Bajzek (mati Ana Emberšič, pd. Bükašna, oče Jožef Bajzek, pd. Cemešterin)

Dolnji Senik: David Racker (mati Ildiko Šulič, oče Ištvan Racker)

Slovenska ves: Julija Pinter (mati Ildiko Windisch, pd. Mazešina, oče Laslo Pinter)

Števanovci: Patrik Časar (mati Edit Trajbar, pd. Bružina, oče Gyula Časar)

Edina Dončec (mati Brigitta Takač, oče Andraš Dončec, pd. Kozaulin)

POROKE

Gornji Senik: Laslo Čuk in Agneš Grebenar, pd. Fickina

Čaba Škaper in Marija Krajcar, pd. Vaukina

Sakalovci: Žolt Petreš in Žuža Kovač, pd. Namičtjina

Slovenska ves: Peter Sukič in Andrea Holec

UMRLI

Gornji Senik: Zsohár Istvánné, roj. Marija Šulič, pd. Balaškina Micka

Sakalovci: Düh Jánosné, roj. Etelka Majcan, pd. Adarni Etuš

Slovenska ves: Gerencsér Károlyné, roj. Ana Karšai, pd. Vrnji Sklauštjini Anuš

MILAN VINCETIČ

LAJČIJOVA PIPA

Skrivo san se za kusto sūjo grūško in šklepeto z zobami. Nej samo zatou, ka je biu vrazji mraz pa dosta lidi okouli, z mojim tejlom je šlou zatou, ka san se bojo čarnoga cigana Lajčija, šteri de se vsaki čas pokazo med temi lidami. Bojo san se, ka de me - kak me je rad strašo stari oča - zaklačo v svojo gromozanjnsko pipo pa me odfudno v luft z eno samo sapo.

"Če nej prlé, pa pride s slednjim cugom," me je strašo, ka san se nej vūpo niti premekniti.

Sneg mi je škripo pod črevli, naš alomaš pa je biu cejli v posvetaj; za listino se je gorejla samo edna grūška za kustimi ledenimi cūcki. Oča je biu kak na trnaj, pa je itak stau svetešnje odenjeni na peroni, gé so med lidami postavali tūdi malo pidjani policaji. Zdaj si Lajči nede vūpo priti, zgrabili do ga kak zavca, san si napou glasno zgučavau pa tiščo nazeblene roké v raztrgane žepke mojoga kockastoga kaputeka.

"Pa ešče na samo staro leto, na samo Silvestre de djemala slobod naša mariška," san posluššo soseda, šteri se je ob mené skoro spotekno.

"Vzeli nan do naš cug," je pravila ženska, štera se skoro nej vidla vō od telkij kufrov.

"Pedeset lejt je sopela, leko bi ešče sto, pa ji je politika znūcala gumije na potačaj," se je ščeū pohecati stari študent s kozinjno keco,

zavole štere so ga vsi zvali "sveti".

"Pa cigan Lajči?" san stopo na prste.

pa je od zvūnaj obrno klūč, zato ka me tē vrag ne bi pokado kak pipo, san premišlavo. Gnes je

je bleščikau krispan. Kda pa san začūu bremzanje cuga in zagledno za cejlo grivo isker,

vidlo, ka se je nekšna črna senca obesila na stube zadnjoga vagona. Oča je biu strašno scugani in zmantrani zato se je na stoli samo vkūper potegno. Strajoma san stopo pred njega pa kda sva se srečala z očami, je pomali začo:

"Geli, ka tūdi Lajčija nede več nazaj! Vido san pa tūdi ti si vido, kak je skočo na zadnji vagon, nej istina?"

Mogo san mu prikimnoti, če glij sva obadva nej bila gvūšna, ka je tou bila sveta istina.

"Ka pa, če je tisko mariško, ka de prlé odišla?" san se delo čednoga.

"Lejko bi tak bilou, moj picek," je zazejau.

Kda san ležo v posteli, nej ka bi splojzatisno oči, se je že pisalo nouvo leto 1969. Srejdj nouči san se opro na lakte in zagledno v mesečaston oukni bajūsnatoga Lajčija z očovo železniško šapko na glavej. Samo požmigno mi je, te pa ga je včas vzela kmica.

Mené pa je rano vgojno nekaj samo odneslo k okni: vōni na polici je ležo lepou zapakirani dar. V pisani škatūlici san najšo fejs velko, kak kravdji rogeo vujgnjeno cigansko pipo iz prave čokolade.

Biu san tak srečen, ka se mi je stopila v rokaj.

In cejli den novoga leta - gvūšno zavolo cigana Lajčija, o šteron pa stari oča več nej bzekno niti rejči - si nej-san vūpo polizati sladkij prstov.

Pa nej bi smo. Če glij me je bilou samo za oraj, mi je stari oča nategno vūja, ka san mogo kak pišče koracati za njim v kūnjo.

"Ta politika je nej za pirožleke kak si ti," je zdigno glas.

Ešče prlé kak san ga sploj leko pito, ka tou sploj je politika, je nagrbancō celo, se zavrto na petaj in se obrno med dverami:

"Lajči tou zna, Lajči! Njega pitaj, on pride s slednjim cugon." Zato

Silvester, pa nišče ne pozdravlja staro leto, lidjē na peroni so začali vkūper iti in se ešče singjavati med sebov. A naj je bila glažojna, na štero san tiščo lice in rdeči nous, ešče tak rosnata, san spozno ovoga čemernoga soseda pa žensko s kufri, štera je začala kričati, ka njoj naj dajo mesto, zato ka je cug že zafūčko s petrovskoga alomaša.

Šcipnolo me je v prsaj, za en čas san zapro oči, za menov pa se

štere so pršnile k zvezdanz, se mi je vidlo, ka je skoz lidi v sneg zabejžala nekša velka črna pēlda.

Rejsan: včas san se zmislo na cigana Lajčija, zato san se samo potūjno. Policaji pa so se začali cukati in drejti, najga zgrabijo, ovak de ga nouč požrila.

Pa nikaj nej bilou: nišče se ranč nejzgeno, oča je samo ostro zafūčko, peč pa je zarōpila. A kda je zasopela prouti mosti, se mi je

BÜJRAŠKI DNEVI V IŽAKOVCIH

13. avgusta smo preživelii lep dan v Ižakovcih na Büjraških dnevih. Büjraši praznujejo že četrto leto. Organizatorji so poskrbeli za zanimiv program. Prireditve so se vrstile od četrta do nedelje. Na programu so imeli recimo ekološki tabor, tiskovno konferenco, vegetativna gradnja "büjrašev" na rokavu stare Mure, shod gozdarjev, lovcev in ribičev, ljudsko rajanje, večer z Goričkimi klantoši.

V nedeljo so bile povabljené tudi pevke monoštrskega upokojenskega društva, ki jih vodi gospa Marija Rituper iz Murske Sobote. Moram povedati, da so člani pevskega zbora zelo veseli, da imajo tako zavestno in odlično strokovnjakinjo za vodjo. S svojo prijaznostjo in skrbnostjo skrbi za njih kot za kakšno družino. Je vedno dobre volje, kar je zelo pomembno pri takem sodelovanju.

Praznik "büjrašov" poteka vsako leto ob reki Muri, v zelo lepem okolju. Gozd ob Muri je primeren za sprejem gostov. Postavili so ogromno miz in klopi, pa tudi oder in šotore za bifeje. Zbralo se je veliko ljudi. Nedeljski program se je začel ob 9.30 uri z mašo za pokojne "büjraše".

Ob 11. uri so z velikim spoštovanjem sprejeli gospoda predsednika R Slovenije, Milana Kučana, ki je prirčno pozdravil vse navzoče, posebno pa "büjraše". Popoldanski program so nadaljevali z otvoritvijo razstave - domača ljudska obrt. Predstavili so tudi ljudske običaje. Z zanimanjem smo poslušali nastopajoče pevske zборе. Naše ženske so zapele štiri pesmi: Mejsce svejti, Snočkar nam ta nauč, Nede mi več rasla, Gnes je edna lüšna nauč. Petje je spremljala s harmoniko gospa Marija Rituper. Po nastopu nas je povabil gospod predsednik k svoji mizi, kjer smo se nekaj časa pogovarjali z njim. Našim ženskam je bil predsednik zelo simpatičen. Za "büjraško" kosilo so nam ponudili pečeno ribo, bujto repo in pečenko. Po kosilu smo si ogledali tekmovanje ekip v "büjraških" veččinah. Tekmovale so tri ekipe, med njimi "büjraši" ter ekipa županov sodelujočih občin. Zmagali so župani (ne pa büjraši). Vrh tekmovanja je pomenil, ko je tudi gospod predsednik Milan Kučan sodeloval.

Kot smo zvedeli iz spominskega biltena, "ižakovski büraše se ne dajo", tako bomo prav gotovo sodelovali na njihovem prazniku tudi naslednje leto.

Klara Fodor

GLAVNJK

Etognauk je naš Andraš k svojmi padaši üšo k tomi škrklavomi Djaužini. Gda je notstaupo v künjjo, Djauži ranč fejšt djajcko, pa se za glavau držo. Naš Andraš pa etak: "Dragi moj padaš, ka ti je pa? Ka se je zgodilo?"

Djauži pa etak: "Ka, ka? Vejš ti kakši velki kvar mam? Zdaj leko včasim küpim eden nauvi glavnjik, zatok ka se ma je eden zaub vöstrau."

Naš Andraš pa: "Zakoj pa te trbej nauvoga küpiti. Vej pa ga eske leko nücaš."

Naš škrklavi Djauži pa: "Ti pa nika ne razmejš! Vej pa tau je bio sledjan zaub."

INFORMACIJA

Naš mali Lajči etognauk pred očo stana, pa ga etak pita: "Oča! Povejte mi,

NIKA ZA SMEJ

kelko cajta trbej k tomi, ka človek leko bogati grata?" Oča pa: "Dragi moj sinek! Ge ti ginau ne znam povedati. Edno gvüšno znam. Po pravoj pauti de duža, dosta duža trpelo."

ČEDEN ČLOVEK

Etognauk je naš Gabor na edno gospočko večerjo pozvau svojo drago ženo, Žužiko. Na staula svejče gorijo, vse je tak, kak more biti, gda gnauk samo naša Žužika etak pravi: "Ka si včara večer delo v klubi?" Gabor pa: "Edna čedna ženska takšo nigdar moža ne pita, ka je delo tam pa tü."

Naša Žužika pa: "Samo ka eden čeden človek vse ovadi svojoj ženi, ka dela."

Naš Gabor pa zdaj zamejütne z rokav pa etak pravi: "Čeden človek ranč nejma ženo."

TAK JE VRAG

Naš Imre je etognauk v

Varaš üšo pa se je srečo s svojim padašom Zolinom. Kak si etak prpovejdata, Imre pita Zolina, kak ma je kaj žena. Zoli pa: "Žena bila pa go nega. Razpitala sva se."

"Pa zakoj?" pita Imre. Zoli pa: "Napona je tak domau prišla, ka je po cigretlinaj vonjala."

Imre pa: "No, ti si velki somar. Pa če kadi, te more po dojana vonjati."

Zoli pa: "No, tüj je navola. Moja žena nigdar ne kadi."

I. Barber

PORABJE

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deak Ferenc ut 17.,
p. p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:
SOLIDARNOST
Arhitekta Novaka 4,
69000 Murska Sobota
Slovenija
Po mnenju Ministrstva za kulturo
št. 415-715/93 mb z dne
3.11.1993 se časopis PORABJE
uvršča med proizvode, od
katerih se plačuje davek od
prometa proizvodov po 13. točki
tarife 3 zakona o prometnem
davku (Ur. list RS, št. 4/92).